

"NÄIMME HÄMEENKYRÖSÄ ARVOSTETAA LUANTOO JA
TYKÄTÄÄ KIÄRRÄTTÄÄ"

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUS
HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSESSA

MIRJA ISOAHO-ALILA 2014

Sisällys

1. JOHDANTO	3
1.1 Kestävän kehityksen kasvatusta.....	
1.1.1 Käsitteitä ja määritelmiä.....	
1.1.2 Kestävän kehityksen ulottuvuudet	
1.2 Luontosuhde.....	
1.3 Lähdeaineistoa.....	
2. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUSTA PAIKALLISESTI OHJAAVAT ASIAKIRJAT	
2.1 Kestävän tulevaisuuden päämäärä, kuntastrategia 26.4.2011	
2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma eli Vasu 1.8.2013.....	
3. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUS HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSESSA.....	
3.1 Lapsi voi hyvin ollessaan osa ympäristöään.....	
3.2 Kestävän kehityksen kasvatusta näkyy varhaiskasvatuksessa monin tavoin	
3.3 Lähdeaineistoa	
4. HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN PROJEKTI ELI KEKE-PROJEKTI	
4.1 Varhaiskasvatuksen Keke-projekti.....	
4.2 Varhaiskasvatuksen Keke-työryhmä	
4.3 Varhaiskasvatustyöryhmien Keke-alkukartoitus ja Keke-käynnit	
4.4 Varhaiskasvatuksen vanhempien Keke-kysely	
4.5 Varhaiskasvatuksen yhteistyökumppaneita.....	
4.6 Keke-projektiin liittyvät tapahtumat, palaverit ja tutustumiskäynnit	
4.7 Keke-projektin arviointia	
4.8 Keke-projektin loppukartoitus.....	
4.9 Lähdeaineistoa	
5. HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN OHJELMA.....	
5.1 Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen kasvatuksen periaatteet.....	
5.2 Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen Keke-ohjelmajärjestelmä toimintavuoden aikana.....	

6. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN OHJELMAN TOTEUTTAMINEN PERHEPÄIVÄHOIDOSSA	
6.1 Keke perhepäivähoidon arjessa.....	
6.2 Perhepäivähoidon Keke-ohjelma, toimintaprosessi.....	
6.3 Perhepäivähoidon Keke - toimintavinkkejä.....	
6.4 Perhepäivähoidon Keke-kehittämisehdotuksia.....	
6.5 Lähdeaineistoa	
7. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN OHJELMAN TOTEUTTAMINEN PÄIVÄKODISSA.	
7.1 Päiväkodin Keke-ohjelma, toimintaprosessi	
7.2 Päiväkotien Keke-toimintavinkkejä.....	
7.3 Päiväkotien Keke-kehittämisehdotuksia.....	
7.4 Lähdeaineistoa	
8. KEKE - VUOSIKELLO HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSESSA.....	
8.1 Lähdeaineistoa	
9. HÄMEENKYRÖN JA LÄHIALUEEN KEKE-KÄYNTIKOhteita.....	
9.1 Luonto- ja kulttuurikohteita ja muita käyntikohteita.....	
9.2 Lähdeaineistoa	
10. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN TULEVAISUUS HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSESSA.....	5
10.1 Hämeenkyrön varhaiskasvatus 2050, kestävän kehityksen toimenpidesitoumus	5
10.2 Lähdeaineistoa	5
11. KEKE-TEEMAAAN LIITTYVIÄ KIRJOJA	
JA MUUTA LÄHDEMATERIAALIA	
LIITE 1. Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen Keke-työryhmä 2013–2014	
LIITE 2. "Lapsen silmin", lempileikkipaikat.....	

1. JOHDANTO

Hämeenkyrön kunnan varhaiskasvatuksen kestävä kehityksen kasvatuksen Keke-opas on syntynyt kunnan uudistetun varhaiskasvatussuunnitelman eli Vasun pohjalta. Kunnan varhaiskasvatuksen painopistealueiksi on sovittu hämeenkyröläisyys ja kestävä kehityksen kasvatus. Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tukea lapsen luontosuhteen muodostumista ja lapsen kasvua kestävään elämäntapaan. Vuonna 2013 uudistettu kunnan Vasu ohjeistaa varhaiskasvatustyöskentelyä tekemään vuosittain kestävä kehityksen kasvatuksen suunnitelman eli Keke-suunnitelman. Hämeenkyrön varhaiskasvatuksessa on ollut tarvetta luoda yhteinen varhaiskasvatuksen Keke-opas, johon sisältyy Keke-ohjelma ja siihen liittyvät lomakkeet, joiden pohjalta varhaiskasvatustyöskentelijät tekevät omat suunnitelmansa. Keke-ohjelma koskee alle kouluikäisten lasten varhaiskasvatusta ja avointa varhaiskasvatustoimintaa.

Aikaisemmin Hämeenkyrön päivähoiton ympäristökasvatuksesta on ympäristökasvattajaopiskelija Pauliina Hiltunen tehnyt selvityksen vuonna 2012. Talven 2014 aikana ympäristöalan insinööriopiskelija Katja Komulainen on tehnyt opinnäytetyönsä Hämeenkyrön kunnan kiinteistöjen jätehuollosta, johon myös päiväkodit ovat osallistuneet.

Hämeenkyrön varhaiskasvatuksessa toteutettiin toimintakaudella 2013–2014 varhaiskasvatuksen kestävä kehityksen kasvatuksen projekti eli Keke-projekti, jonka vetäjänä oli lastentarhanopettaja Mirja Isoaho-Alila. Projektin aikana toteutettiin toiminnallisia Keke-tapahtumia, joihin ideat syntyivät Keke-alkukartoituksen ja varhaiskasvatuksen Keke-työryhmän työskentelyn pohjalta. Keke-projektin kirjallinen tuotos on tämä opas, jonka kirjoittamisesta on vastannut projektin vetäjä. Projektin hyvänä tausta- ja tukimateriaalina on toiminut valtakunnallinen julkaisu ”Keke päiväkodissa, kestävä kehityksen opas” ja siihen liittyvät muut aineistot.

Tässä oppaassa on luvuissa 1-3 esitelty kestävä kehityksen kasvatukseen liittyviä käsitteitä, taustoja ja teoriaa sekä luvussa 4 Keke-projektin toteutumista. Luvussa 5 on esitelty Keke-ohjelma, johon sisältyy projektin aikana sovitut periaatteet varhaiskasvatuksen Keke-toimintaan ja varhaiskasvatustyöskentelyn Keke-ohjelman prosessikaavio toimintavuoden aikana. Lisäksi on esitetty erikseen suunnitelmallisen Keke-toiminnan ohjeet perhepäivähoitoon (luku 6) ja päiväkotiin (luku 7). Lukuun 6 on koottu enemmän taustatietoja, koska perhepäivähoitoon ei ole omaa valtakunnallista Keke-opasta.

Tämän oppaan Keke-vuosikello, käyntikohdevinkit ja lähdemateriaaliluettelot on koottu kaikkien varhaiskasvatustyöskentelijöiden käyttöön Keke-toiminnan tueksi ja innostuksen lähteiksi. Muutkin Keke-asioista kiinnostuneet tahot voivat saada tästä oppaasta vinkkejä ja retkikohdeideoita. Tämän oppaan valokuvat on kuvattu 2013-2014 ja ovat kaikki kolmea lukuun ottamatta Mirja Isoaho-Alilan kuvaamia.

Varhaiskasvatuksen yhteiset Keke-lomakkeet on laadittu hyödyntäen Keke-päiväkodissa opasta ja syksyn 2013 Keke-projektin alkukartoitushaastatteluja. Lomakepaketti on julkaistu erikseen sähköisenä versiona kunnan varhaiskasvatustyöskentelijöiden käytettäväksi.

Hämeenkyrön varhaiskasvatuksessa on toteutettu jo pitkään monipuolisesti kestävä kehityksen kasvatusta ja tämän oppaan sivuilla se tulee näkyväksi kuvien ja ylöskirjattujen kokemusten kautta. Myös projektin vetäjän oma rooli ympäristökasvattajaopiskelijana on tuonut antia tähän oppaaseen ja Keke-projektiin, joka kokonaisuutena sisältyy opinnäytetyöhön.

Eräs päivähoitolapsi oli todennut, että Kekessä väritetään Keke-lippua, joten siksi tässä oppaan kansilehdessä on käytetty lipun muotoja ja väritys mukaillee kunnan vaakunan värejä.

Mirja Isoaho-Alila, lastentarhanopettaja, luonto- ja ympäristöneuvoja, ympäristökasvattajaopiskelija
Hämeenkyrön varhaiskasvatus, Keke-projektin vetäjä 2013–2014

10. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUKSEN TULEVAISUUS HÄMEENKYRÖN VARHAISKASVATUKSESSA

Keke-projektin vuosi on ollut tapahtumarikas ja antoisa toimintavuosi. Projekti on tavoittanut toiminnallaan koko varhaiskasvatuksen ja kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat olleet osallisina ainakin yhteen tapahtumaan. Erityisen ihanaa on ollut monipuolisen yhteistyön viriäminen koko varhaiskasvatuksessa sekä eri yhteistyötahojen kanssa.

Tulevaisuudessa Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen yhteinen Keke-työryhmä kokoontuu toimintavuoden aikana syksyisin ja keväisin keskustelemaan ja jakamaan tietoa yksiköiden Keke-kuulumisista. Yhteisen Keke-työryhmän koollekutsujana on varhaiskasvatuksen Keke-tukihenkilö, joka myös kouluttaa ja ohjaa yksiköitä Keke-työssä. Suurin osa varhaiskasvatusyksiköistä aloittaa suunnitelmallisen Keke-toiminnan syksyllä 2014 ja monien muuttojen vuoksi osa päiväkodeista vuoden 2015 aikana.

10.1 Hämeenkyrön varhaiskasvatus 2050, kestävän kehityksen toimenpidesitoumus

Valtakunnallisen kestävän kehityksen toimikunnan päätehtävänä on edistää yhteistyötä ja tavoitteita, joiden kohteena on Suomen kestävämpi tulevaisuus. Yhteiskuntasitoumus koostuu yksittäisistä toimenpidesitoumuksista, joita yritykset, yhteisöt ja kansalaiset sitoutuvat edistämään kaikessa työssään ja toiminnassaan. Hämeenkyrön varhaiskasvatus on päättänyt tehdä oman toimenpidesitoumuksen ja liittyä kestävän kehityksen haastekampanjaan.

Hämeenkyrön kunnan varhaiskasvatussuunnitelma uudistettiin vuonna 2013. Sen mukaisesti varhaiskasvatuksen painopistealueet ovat hämeenkyröläisyys ja kestävän kehityksen kasvatusta. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu toimintavuonna 2013–2014 Kestävän kehityksen kasvatuksen projekti eli Keke-projekti, jolloin on kartoitettu varhaiskasvatusyksiköiden nykyistä Keke-toimintaa ja tulevaisuuden kehittämistoiveita. Projektin aikana on toteutettu erilaisia toiminnallisia tapahtumia ja työstetty kirjallinen opas ”Näimme Hämeenkyrösä arvostetaan luantoo ja tykätää kiärrättää”. Keke-opas ohjeistaa ja lisää tietoisuutta toteuttaa Keke-kasvatusta arkipäivän varhaiskasvatustyössä ja siihen sisältyy myös Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen kasvatuksen ohjelma. Varhaiskasvatustyön päätavoitteena on hyvinvoiva lapsi ja samaan tavoitteeseen pääsyä edistävät myös kestävän kehityksen kasvatuksen periaatteet. Varhaiskasvatuksen suunnitelmallisella Keke-työllä, jota arvioidaan vuosittain, vahvistamme kestäviä elämäntapavalintoja ja vähennämme ekologista jalanjälkeä. Keke-toimintatapamme tuovat taloudellisia säästöjä ja kasvattavat luontoa kunnioittaviin elämäntapoihin.

10.2 Lähdeaineistoa

<http://www.koulujaymparisto.fi/sivu.php?id=31000>

Isoaho-Alila, Mirja 2014, ”Näimme Hämeenkyrösä arvostetaan luantoo ja tykätää kiärrättää”. Kestävän kehityksen kasvatusta Hämeenkyrön varhaiskasvatuksessa. Keke-opas.

www.ym.fi/kestavakehitys

www.ym.fi/sitoumus2015

Onnellista, iloisa ja ihmettelevää

Kekeilyä Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen

Keke-oppaan parissa!